

**Общинска
стратегия
за развитие на
социални услуги
Община Дългопол
(2016 – 2020)**

Съдържание:

Резюме.....

А. Контекст и оценка на нуждите

1. Въведение

1.1. Предистория

1.2. Обхват и фокус на стратегията

1.3. Съответствие с международни, национални и местни политики

1.3.1. Национални приоритети в развитието на социалните услуги.

1.3.2. Институционална рамка на предоставянето на социални услуги.

1.3.3. Стратегически документи на международно, национално, областно и общинско ниво.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценка на потребностите в община Дългопол

2.1. Тенденции в развитието на община Дългопол

2.2. Изводи за състоянието на мрежата от социални услуги в община Дългопол.

2.2.1. Общи изводи за мрежата от социални услуги в община Дългопол.

2.2.2. Изводи за услуги за деца и млади хора.

2.2.3. Изводи за услуги за възрастни и стари хора.

2.2.4. Обобщение на останалите рискови групи.

2.3. Социални услуги.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги в община Дългопол за периода 2016 – 2020 година.

1. Визия и стратегически цели

1.1. Визия

1.2. Ценности и принципи

1.3. Ключовите приоритетни направления

Раздел В: План за действие

1. Управление и координация на изпълнението на стратегията

1.1. Система на мониторинг и оценка

1.2. Ресурси

1.2.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

1.2.2. Финансови и материални ресурси

Използвани съкращения (абривиатури)

ДДД	Държавно делегирана дейност
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
МТПС	Министерство на труда и социалната политика
МЦ	Медицински център
НЕИСПУО	Национална електронна и информационна система за предучилищно и училищно образование
НСИ	Национален статистически институт
ЦПЛР-ОДК	Общински детски комплекс
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОУ	Основно училище
СУ	Средно училище
СУ	Социална услуга
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ОПХ-ФЕПНЛ	Оперативна програма за храни - Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица

Резюме:

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Дългопол (2016-2020 г.) е разработена на базата на Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Варна (2016-2020 г.) и е основен документ, който задава рамката за провеждане на социалната политика на общинско ниво. Стратегията за развитие на социалните услуги е съобразена с Общинския план за развитие на социалните услуги в периода (2018-2019г.) .

Общинската стратегия е създадена на основата на Доклад-анализ за ситуацията и оценка на потребностите в социалната сфера на територията на община Дългопол в процес на партньорство между заинтересованите страни в общината (общинска администрация, ДСП, социални услуги в общината, НПО- доставчик на социални услуги) и други структури на местната власт.

Обхват

Областната стратегия обхваща 5-годишен период на действие от 2016 г. до 2020 г. включително. Стратегията проектира развитието на социалните услуги, определя пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите от рисковите групи.

Обхватът на стратегията покрива всички населени места на територията на община Дългопол с опит да се обърне внимание и на места, където живеят малобройни рискови групи.

Визия

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги изразява желанието на всички участници в надграждането и ефективното развитие на системата от социални услуги в община Дългопол, за подобряване условията и качеството на живот и пълноценна реализация на деца и лица от рискови групи, осигуряване на възможностите за социално включване на уязвимите групи в общността и в домашна среда. За постигането на тези цели Общинската стратегия за развитие на социалните услуги предвижда развиването на адекватна и ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център хората, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобряване на качеството.

Целта е да се гарантира разкриването на социални услуги, които да отговорят адекватно на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на община Дългопол.

Ценности, принципи и приоритети

Приоритетите, ценностите и принципите на стратегията са изведени въз основа на изготвения Анализ и план на ситуацията и оценка на потребностите на рисковите групи в община Дългопол.

При планирането на социални услуги в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги следва да се спазват основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, както и правата на детето. Стратегията утвърждава следните ценности, споделени от всички заинтересовани страни в община Дългопол:

- Уважение и признание на достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;

- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги;
- Зачитане човешките права на потребителите на услуги и съответствие на социалните услуги с добрите международни практики;
- Постоянно оптимизиране на качеството на социалните услуги;
- Равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на областта;
- Прилагане на иновации при планиране на интегрирани социални услуги за рисковите групи;
- Прилагане на иновации при планиране на интегрирани социални услуги за рисковите групи;

А. Контекст и оценка на нуждите

1. Въведение

1.1 Предистория

Социалната политика е част от управлението на обществото, отнася се и влияе на социалния статус и жизнените шансове на социалните групи. Общинската стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в община Дългопол, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

Стратегията следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, както и тези за правата на детето. Основната ценност е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без оглед на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

Стратегията е основен документ към предоставянето на социални услуги на територията на общината за постигане на ефективно планиране, разкриване, финансиране и договаряне на социалните услуги.

Настоящата Стратегия ще даде възможност да се изгради мрежа от устойчиви, необходими и желани услуги в общината, които до тази момент не са развити. Стратегията е основана на визията за достъпни, качествени и ефективни социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителите. Ангажираното участие на всички заинтересовани страни осигуряват социално включване, живот в подкрепяща общност и пълноценна реализация.

Стратегията представя основните насоки за развитието на социалните услуги на територията на община Дългопол в периода 2016 - 2020 г.

Обхват и фокус на стратегията:

В териториално отношение Стратегията обхваща всички населени места в Община Дългопол: гр. Дългопол, с. Цонево, с. Сава, с. Величково, с. Рояк, с. Боряна, с. Сладка вода, с. Камен дял, с. Аспарухово, с. Красимир, с. Комунари, с. Партизани, с. Лопушна, с. Медовец, с. Поляците, с. Арковна и с. Дебелец .

Тя обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в общината, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти.

Общинската стратегия обхваща всички уязвими общности, възрастови групи и населени места на територията на общината. Стратегията проектира развитието, както на социални услуги, така и развитието на общинската политика и хоризонталните мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рисковите групи. Търсенето е съответствие между реалните потребности на различните уязвими общности и предлагането на подходящите социални услуги.

В този смисъл стратегията задава общинска рамка и параметрите на социалните услуги, които ще осигурят по-качествен живот на рисковите групи и ще допринесат за преодоляване на социалната изолация и неравнопоставеност.

Планираните социални услуги и мерки ще се изпълнят на територията на община Дългопол през периода 2016-2020 г.

1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики

Настоящата стратегия е разработена на областно ниво и в съответствие с принципите, утвърдени в **международни нормативни актове**, в сферата на социалното развитие, като:

- Всеобща декларация за правата на човека на ООН;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция за правата на хората с увреждания на ООН;

Документи на общинско ниво в община Дългопол:

- Общински план за развитие (2018-2019 година);
- Общинска програма за закрила на детето;

Стратегията за развитие на социалните услуги следва и принципите на законосъобразност по отношение на редица

нормативни актове: Конституцията на Република България, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконовни нормативни актове.

1.3.1 Национални приоритети в развитието на социалните услуги.

През последните години системата на социалните услуги в България се разшири значително благодарение на приета реформа от страна на държавата в посока децентрализация и деинституционализация. Увеличиха се отговорностите на общините при управление на социалните услуги на местно ниво. Децентрализацията намери израз и във въвеждането на регламентите и практиката на договаряне на соц. услуги с частни доставчици.

В последните години стартираха редица социални услуги и проекти на територията на община Дългопол. Те са:

- ЦСРИ
- Домашен социален патронаж
- Проект „Приеми ме 2015“
- Клубове на пенсионера
- „Осигуряване на топъл обяд 2016 - 2019“
- „Активни за равни възможности“
- Чл. 20 от ПМС 332

- Развитие на социалното предприемачество

1.3.2 Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги.

- Основните институции с отговорности по отношение на процесите на: планиране, разкриване, финансиране, управление, предоставяне и контрол на социалните услуги, съобразно своите компетенции, права и задължения са :
- Министерство на труда и социалната политика – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети;
- Министерство на финансите - определя стандартите за финансиране на социалните услуги;
- Агенцията за социално подпомагане - разрешава откриването и закриването на социалните услуги, държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги;
- Държавната агенция за закрила на детето – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства;
- Кмета утвърждава Стратегията за развитие на социалните услуги след съгласуване с Общински съвет и с Дирекция за социално подпомагане – Провадия; координира и контролира изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги; оказва съдействие при изпълнението, наблюдението и оценката на Плана за развитие на социалните услуги; осигурява информация и публичност на изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- Общината определят общинска политика по отношение на социалните услуги, като разкрива и предоставя социални услуги; възлага и договаря предоставянето на социални услуги на външни доставчици, контролира тяхното качество;
- Доставчици на социални услуги -предоставят услуги, за които са сключили договор;
- Дирекция “Социално подпомагане” е ангажирана с дейности по извеждане и настаняване на настанените в специализирани институции, насочва потребителите към ползване на социални услуги в общността и реинтегриране, правят предложения до кмета на съответната община за предоставяне на алтернативни услуги в общността; проучват потребностите на населението от социални услуги в съответната община;

1.3.3. Стратегически документи на международно, национално, областно и общинско ниво.

- Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Дългопол е в съответствие с действащото национално законодателство в сферата на социалните услуги, здравеопазването, заетостта, интеграцията на хората с увреждания, защита от дискриминация. Тя е съобразена с препоръките на Европейския съюз (ЕС) и международни нормативни актове в сферата на социалното развитие, добрите практики и стандарти в ЕС и други документи, които третират въпросите, свързани с подобряване качеството на живот на

възрастните хора, хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности, интеграцията на уязвими етнически общности.

Международни политики – конвенции, документи на ЕС, с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги:

- Международна харта за правата на човека на ООН;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи;
- Конвенция на ООН срещу насилието и дискриминацията;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол, Стандартни правила за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания на ООН;
- Принципи на ООН за защита на лицата с психични заболявания и подобряване на психиатричната помощ;
- Харта на основните права на ЕС;
- Европейска социална харта;
- Европейска харта на правата и отговорностите на възрастните хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи и помощ;
- Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно дългосрочните грижи за възрастни хора;
- Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г.;
- Европейска стратегия за здравеопазване;
- Европейска харта на предоставящите грижа в семейството.

Национално законодателство:

- Закон за социалното подпомагане и Правилник за прилагане на закона за социално подпомагане;
- Закон за закрила на детето и Правилник за прилагане на закона за закрила на детето;
- Закон за интеграция на хората с увреждания и Правилник за прилагане на закона за интеграция на хората с увреждания;
- Закон за защита от дискриминация;
- Закон за защита от домашното насилие и Правилник за прилагане на закона за защита от домашното насилие;
- Закон за здравето и Правилник за прилагане на закона за народното здраве;
- Семейен кодекс;
- Други нормативи съгласно националното законодателство.

Водещи стратегически документи на национално ниво:

- Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” приета с Протокол № 8.2 на Министерския съвет от 24.02.2010 г., валидна до 2025 г. и План за действие към нея;
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006–2020;

- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2016-2020;
- Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г., приета с Протокол № 25.2 на Министерския съвет от 29.06.2011 г.;
- Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г., валидна до 2030 година;
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012 – 2020 (приета от Народното събрание през март 2012 г.);

Документи и стратегии на областно ниво:

- Областна стратегия за развитие на област Варна (2014-2020 г.);
- Общински планове за развитие;
- Областна стратегия за интегриране на ромите в област Варна 2012 – 2020 г.;
- Общински програми за закрила на детето.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Дългопол.

Община Дългопол

2.1. Тенденции в развитието на община Дългопол

Община Дългопол се намира в област Варна и е разположена в източната част на Върбишкия балкан (Източна Стара планина). Граничи с общините: Долни чифлик, Провадия, Руен и Смядово. Границите на Дългопол са ограничени и очертани от контурите на реките Луда и Голяма Камчия. Има важно

Геостратегическото положение - отстои на около 80

км от двата пристанищни града и туристически центъра – Варна и Бургас.

Територията на общината е 440,9 кв. км. и заема 11,5% от територията на област Варна и 3% от територията на Североизточен район на България (СИР, NUTS 2).

Територията на общината е богата на водни ресурси, което позволява развитие на поливно земеделие и трайни насаждения. На територията на Дългопол има два големи

язовира - Цонево и Елешница. Язовир Цонево е седмият по големина в страната с дължина 28 километра и с пълен обем 330 милиона куб. метра. Водните течения и водни площи заемат 4,9 % от територията на общината.

В община Дългопол по данни на НСИ, към 31.12.2016 г. живеят 13 578 души. (2.9% от населението на Област Варна). По този показател в рамките на областта с по-голямо население (с изкл. на общ. Варна) са общините Провадия, Аксаково и Долни чифлик. Средната гъстота на населението е ниска – 31.6 души/кв.км (под средната гъстота на населението за Област Варна – 124.1 души/кв.км, за Североизточния район – 65.2 души/кв.км и за страната – 65.3 души/кв.км). На територията на община Дългопол попадат 17 населени места – административния център град Дългопол и 16 села: Арковна, Аспарухово, Боряна, Величково, Дебелец, Камен дял, Комунари, Красимир, Лопушна, Медовец, Партизани, Поляците, Рояк, Сава, Сладка вода, Цонево.

Демографската ситуация в община Дългопол се характеризира с неблагоприятна възрастова структура, отрицателен естествен и механичен прираст и етническо многообразие. Наблюдава се увеличение на хората, подали молби за социална интеграция и ползващи технически помощни средства, както и на възрастни хора, които желаят помощ при тяхното социално общуване и обслужване.

Интерпретирайки официалните данни от НСИ населението на община Дългопол по постоянен адрес бележи тенденция на намаление с 514 души от 2012 до 2017 г. Жителите на общинския център гр. Дългопол намаляват с 212 4,5% през анализирания период. В центъра на общината – гр. Дългопол е съсредоточено 33.2% (4 506 души) от общото население, а в селата – 66.8% (9 072 души). За изследвания период положителен темп на нарастване на населението се наблюдава в с. Величково и с. Камен дял. С отрицателен, но по-малък от средния темп на намаление за селското население са селата Цонево, Медовец и Лопушна. Останалите села се характеризират с намаление на населението с темпове над средните за общината.

Данните свидетелстват за обезлюдяване на малките населени места.

Вследствие на демографската характеристика се наблюдава застаряващо и намаляващо население, което води към обезлюдяване на някои от селата в общината. Отчитайки различните фактори – външни и вътрешни, които влияят на социалните и демографските процеси, се очертават негативни тенденции в социо-икономическото развитие на община Дългопол:

- Прогресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст;
- Неблагоприятни тенденции във възрастовата и образователна структура на работната сила;
- Доминиращ брой регистрирани безработни без специалност и ниско образование;
- Застаряване на населението и ниска раждаемост с тенденция към намаление;
- Висок дял на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора;
- Деца в семейства в неравностойно положение;
- Деца в риск.

Като обща тенденция в демографската картина на община Дългопол отчитаме отрицателен естествен прираст, застаряване на населението, повишаване нивото на смъртност. През последните години, отрицателните стойности на естествения прираст остава относително висок. На територията на общината в някои от

населените места, населението драстично намалява, но в други поради близостта им до град Варна се увеличава в резултат на миграционните процеси. Застаряващото население се счита за относителен дял в общата численост на населението, което води до създаване на предпоставки за повишен риск от социално изключване в определена възрастова група.

➤ Безработица

По данни на Бюрото по труда прави впечатление намаляващият процент на безработица, който все пак е много по-висок от средния за страната – 26,4% за 2017 г. Средният годишен брой безработни за 2017г. – 1 160 лица. Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в община Дългопол са демографската криза, липсата на работни места и несъответствието между професионалната квалификация и пазара на труда, в следствие от преструктурирането на икономиката. Наблюдава се дефицит на квалифициран работна ръка на регионално ниво (в районите намира се далеч от индустриални и административни центрове, планинските райони) и на подотраслово ниво (заяко и професионални тенденции и професии).

Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, младихора, завършващи средно образование и тези без илюви с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и професионална квалификация, но без стаж, както и в групата на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифициран работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени технологии, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да пътуват и да работят в по-големите градове. В голям процент от случаите те напускат родните места.

От групата на безработните най-засегнати са:

- С начално образование или незавършили такова - 345 души.
- С основно образование са 436 души
- Със средно образование са 354 души
- С висше образование са 25 души

Дирекция Бюро по труда гр. Провадия - филиал Дългопол активно реализира държавната политика за насърчване на заетостта и закрила при безработица и популяризира текущите програми и насърчителните мерки за заетост сред работодателите в региона. Това дава положително отражение на местният трудов пазар поради факта, че обхваща голяма част от рисковите групи. Във връзка с реализирането на европейски и национални програми, през последните години Община Дългопол се

явява най-големия работодател на територията. Традиционното занаятчийско производство застъпено в повечето населени места е в процес на изчезване

➤ **Здравеопазване**

Поддържането и усъвършенстването на здравната система и предлаганите от нея услуги, са поставени в основата на осигуряване на по-добро здраве и удължаване продължителността на живота на хората в България и в частност в община Дългопол.

Променените икономически условия, положителните и негативни резултати от здравната реформа са предизвикателство пред възможностите на всички здравни работници от общината да се справят с изискванията за планирането на дейността им и възможностите за управлението на дейностите. Налагането на нови подходи в работата им, както и въвеждането на реални пазарни механизми, свързани с начините на финансиране, договаряне и предоставяне на здравните услуги, поставят пред всички граждани на нашата община изисквания за адаптиране към промените.

За здравето на населението на общината основно се грижат МЦ I Дългопол, частен медицински център „МЕДИКА 55“ и центъра за спешна и неотложна медицинска помощ и амбулаториите за индивидуални медицински и дентални практики.

При предоставянето на здравните услуги в общината се извеждат и някои негативни изводи:

- няма осигурен постоянен денонощен достъп до медицински услуги в селата;
- затруднен достъп до навременна спешна и медицинска помощ поради отдалеченост на някои села;
- демографското остаряване на населението поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности, поради обстоятелството, че възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по – големи разходи за здравно обслужване.

➤ **Образование**

В общината има общо 11 образователни институции, от които четири детски градини, едно начално училище, три ОУ, две СУ, едно Обединено училище и един ЦПЛР- ОДК.

Утвърди се мрежа от учебни заведения, съобразно броя на учениците, кадровата обезпеченост на учебните заведения и средствата за издръжка на образователната инфраструктура. Ще се наложи прилагане на допълнителни мерки за привличане на отпаднали от образователната система деца с цел продължаване на образованието им.

Дейности по подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се осигуряват и осъществяват от голяма група институции и организации: детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, , обществени съвети към детски градини и училища.

По данни на НЕИСПУО към 01.01.2018г. в образователните институции в община Дългопол се обучават, възпитават и социализират повече от 1 464 деца и ученици, както следва:

В детски градини – 134 деца;

В училища – 1 330 ученици;

В Центровете за подкрепа за личностно развитие – 209 деца и ученици, разпределени в 12 групи.

По данни на НЕИСПУО към 01.01.2018г. в община Дългопол броят на децата и учениците на ресурсно подпомагане е:

В детските градини – 0 деца;

В училища – 26 ученици.

По данни на образователните институции на територията на Община Дългопол са идентифицирани 16 деца и ученици в риск.

ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В РИСК					
Община	Детски градини	Начален етап	Прогимназиален етап	Гимназиален етап	Общо за общината
Дългопол	0	10	4	2	16

Основните проблеми в сферата на образованието са свързани преди всичко с обхвата на децата в детските заведения, задължителното обхващане на деца в подготвителни форми на децата на 5 - годишна възраст, обхватът на ромското население, и ранното им отпадане от училище, намаляване дела на преждевременно напусналите.

➤ Жилищна среда и настаняване

Основната част от жилищата в община Дългопол са собственост на физически лица. Структурата на собствеността ограничава възможностите на общината да провеждат социална жилищна политика. Без провеждането на такава политика е невъзможно постигането на необходимото ниво на жилищно задоволяване за благоденствието на обществото и на отделния човек. Една от социалните функции е предоставяне на жилища за настаняване нуждаещи се граждани, които не успяват да решат жилищния си проблем на свободния пазар, със собствени сили и средства. Общинските общешития се използват за настаняване на педагогическите кадри по населени места. Общински жилища за настаняване в община Дългопол има в село Цонево, село Поляците и село Медовец.

Ограниченият жилищен ресурс налага прецизиране на условията и реда за настаняване в общински жилища и разработване на една цялостна жилищна политика.

2.2 Изводи за състоянието на мрежата от социални услуги в общината.

На територията на община Дългопол съществуват следните социални услуги както следва:

- **Основните рискови групи в община Дългопол - деца:**
 - Деца, настанени в институции и отглеждани извън биологичните си семейства
 - Деца, настанени при близки и роднини
 - Деца, настанени в приемни семейства
 - Деца с противообществени прояви и девиантно поведение
 - Деца, отпаднали и с риск от отпадане от училище
 - Деца със специални образователни потребности
 - Деца на непълнолетни родители, бременни и майки под 18 години
 - Деца в многодетни социално слаби семейства

- **Основните рискови групи в община Дългопол- възрастни - пълнолетни лица и стари хора:**
 - Възрастни лица, настанени в специализирани институции
 - Самотно живеещи стари хора
 - Специфични общности и групи в неравностойно положение

- **Основните рискови групи в община Дългопол - хора с увреждания:**
 - Деца с увреждания
 - Възрастни лица с увреждания

- **Основните рискови групи в община Дългопол - общности и групи в неравностойно положение:**
 - Трайно безработни лица;
 - Лица от етнически общности в неравностойно положение;
 - Лица със зависимости;
 - Лица, жертви на домашно насилие
 - Лица, напускащи институции за лишаване от свобода и лица, подлежащи на пробация;
 - Социално слаби семейства и многодетни семейства с нисък социален статус;
 - Самотни родители;

2.2.1. Общи изводи за мрежата от социални услуги на територията на община Дългопол.

Съгласно Закона за социално подпомагане социалните услуги могат да бъдат извършвани от държавата, общините, отфизически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица. Община Дългопол е доставчик на социални услуги. Предоставят се социалните услуги „ Домашен Социален

патронаж”; „Личен асистент” ; „Социален асистент” и „Домашен помощник” на деца и възрастни с увреждания.

2.2.2. Изводи за услугите за деца и млади хора:

Предоставяните към момента социални услуги за деца вобщността са съсредоточени основно в областния център. Не са развити социални услуги по превенция на изоставянето на деца в институции , които да оказват подкрепа на родители и деца, да подпомагат отглеждането и възпитанието на децата, да оказват училищна подкрепа, да информират на децата за техните права и отговорности, услуги за свободното време на деца. Към момента се предоставя услугата социален асистент за деца с увреждания. Не са развити услуги за рехабилитация и интеграция на деца с различни видове заболявания от типа на дневен център със седмична грижа, но се предоставя почасова грижа за деца с увреждания в ЦСРИ-Дългопол. Приемната грижа е слабо развита. В община Дългопол са налични две професионални приемни семейства. Не са развити мобилните (амбулантни) услуги. Такива услуги биха имали ефект върху правонарушители; проституиращи младежи; зависими; с психични заболявания и др., които сега не са обхванати от системата на социалните услуги.

2.2.3. Изводи за услугите за възрастни и стари хора:

Най-развита услуга в общността за възрастни хора е Домашният социален патронаж, която се финансира и предоставя единствено от Общината. Услугите Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник са добра алтернатива на институционализирането на възрастни самотни хора и на хора с тежки увреждания. Към момента те се предоставят основно по ОП „Развитие на човешките ресурси”. По тази програма работи и общинска администрация в момента.

2.2.4. Обобщение на останалите рискови групи.

- Наблюдава се нарастване на броя на хората с ниско образование, които най-често са обект на продължителна базработица. Повечето от тях са без желание за квалификация и са с нагласа да разчитат на държавата.;
- В община Дългопол съществуват ромски етнически групи. При тях е налице високата раждаемост, недостатъчни доходи, ниско образование, изоставени деца в специализирани институции и криминални прояви.;
- Променящата се социално-икономическа среда в България оказва негативно влияние върху стандарта на живот и социалния статус на различните групи население.;

• 2.3. Социални услуги.

Към този момент на територията на община Дългопол съществуват следните социални услуги:

- Домашен социален патронаж с капацитет 40 места, местна дейност.;
- Клуб на пенсионера – функционира 11 клуба на територията на общината;

- Клуб на лица с увреждания.;
- Проект „Помощ в дома за нуждаещите се хора от община Дългопол“ - предоставят се услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“. Услугата се предоставя на 64 потребители.
- Проект „Топъл обяд 2016 – 2019“ с капацитет 100 души
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и лица с увреждания – ЦСРИ.
- BG05M90P001-2.010-C01

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги на община Дългопол за периода 2016-2020.

1. Визия и стратегически цели:

1.1 Визия

Настоящата общинска стратегия дава представа за целите, които ще бъдат постигнати и промяната, която ще настъпи в живота на хората, ползващи социални услуги. Целта на стратегията е подобряване качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за възрастни и деца с различен статус и групи в риск. За реализиране на целите на Стратегията е необходимо развиването на ефективна система от социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителя и осигуряването на равен достъп, достатъчност на услугите и непрекъснато подобряване на качеството им.

Целта е да се гарантира разкриването на социални услуги, които да отговорят адекватно на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на община Дългопол. Въвеждането и планирането за развитие на социални услуги, стимулира инициативността, като осигурява условия за максимална гъвкавост при получаването на икономически изгодни, финансово обосновани и достъпни за широк кръг потребители социални услуги.

Обхват: Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на областта през периода 2016 – 2020 г., като обхващат всички населени места в община Дългопол.

1.2. Ценности, принципи

Общинската стратегия утвърждава следните ценности и принципи при планирането и предоставянето на социални услуги:

- Солидарност и толерантност и прилагане на недискриминационни практики;
- Зачитане на човешките права, съответствие на социалните услуги с добрите международни практики;
- Интересите на детето и потребителите да бъдат водещи при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Съответствие с реалните потребности на потребителите;
- Равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на общината;

- Насърчаване на услугите в общността;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги;
- Прилагане на иновации при планираните услуги и мерки;
- Прозрачност и отчетност при планирането и усвояването на финансовите средства;
- Осигуряване на подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Осигуряване на достатъчно социални услуги, даващи възможност за личен избор на потребителя;
- Общинската стратегия следва принципите на законосъобразност и съблюдаване на нормативната уредба на Република България.

1.3. Ключовите приоритетни направления

В Областната стратегия за развитие на социалните услуги са изведени рисковите групи с идентифицирани потребности, както и необходимостта от намеса за решаване на основните социални проблеми, спазвайки принципите на приемственост на предходната и настояща стратегия.

Приоритетно направление 1:

Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства.

Обща цел 1. Гарантиране правата на децата, насърчаване на устойчиво социално включване на децата в риск и техните семейства чрез:

Специфични цели:

- Специфична цел 1.1.
Социално включване на деца с увреждания и техните семейства.
- Специфична цел 1.2.
Превенция на насилието над деца и осигуряване на адекватна професионална подкрепа на деца, жертви на насилие.
- Специфична цел 1.3.
Гарантиране на равен достъп до качествено образование и превенция на отпадане от училище.

Приоритетно направление 2:

Социално включване за хората с увреждания

Обща цел 2

Подобряване на социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, създаване на гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване.

- **Специфични цели:**
- Специфична цел 2.1.

- Подобряване на качеството на живот и осигуряване на равен достъп до всички сфери на обществения живот на хората с увреждания. Реализиране на възможностите за социално включване на хората с увреждания.;
- Специфична цел 2.2.
- Осигуряване на пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в домашна среда и в общността.;
- Специфична цел 2.3.
- Осигуряване на превенция и ранна диагностика на застрашените от деменция и подобряване на качеството на живот на вече засегнатите.;

Приоритетно направление 3:

Достоен живот за старите хора

Обща цел 3.

Създаване на условия за пълноценен живот на хората от третата възраст и превенция на социалното изключване чрез:

- Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора.;
- Осигуряване на пълноценен и достоен живот на старите хора в домашна среда и в общността.;
- Подобряване на качеството на услугите от резидентен тип за стари хора.;
- Работа по ранна диагностика на лица в риск от деменция.

Специфични цели:

- Специфична цел 3.1.
- Създаване на условия за ограничаване на социалното изключване на старите хора.;
- Специфична цел 3.2.
Осигуряване на пълноценен живот на старите хора в общността.
- Специфична цел 3.3.
- Подобряване качеството на резидентните услуги за стари хора.

Приоритетно направление 4:

Услуги за други рискови групи

Обща цел 4

Създаване на условия за социално включване на лица от уязвимите групи и в неравностойно положение.

Специфични цели:

- Осигуряване на подкрепа за трайно безработните лица в риск от социално изключване.;
- Осигуряване на подкрепа на пострадали от домашно насилие, трафик и рисковото поведение.;

Приоритетно направление 5:

Развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги:

Обща цел 5

Развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги за създаване на равен старт на лицата от различните рискови групи в цялостния процес на интеграция чрез:

Специфични цели:

- Специфична цел 5.1.
Осигуряване на необходимия капацитет за управление на социални услуги и оптимизиране на системата за подкрепа на развитието на човешките ресурси.
- Специфична цел 5.2.
Разширяване и оптимизиране на необходимия капацитет за реализиране на социалните услуги в структурите на заинтересованите страни на общинско ниво.
- Специфична цел 5.3.
Инвестиране във въвеждащи и надграждащи обучения и супер визия.
- Специфична цел 5.4.
Разширяване на капацитета за наблюдение и оценка на качеството на социалните услуги, които се предоставят на територията на община Дългопол.

Приоритетно направление 6:

Разширяване на партньорството между заинтересованите страни и междусекторното сътрудничество при изпълнение на интегрираните хоризонтални мерки:

Обща Цел 6:

Постигане на добра координация и сътрудничество между всички структурни единици, участващи в процеса на изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги.

Специфични цели:

- Специфична цел 6.1.
Осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до социални услуги чрез реализиране на ефективни и ефикасни прояви на партньорство между заинтересованите страни.
- Специфична цел 6.2.
Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество, хоризонтални мерки, дейности и услуги.

Интервенция – социални услуги и мерки

Планираните дейности очертават развитието на общата картина на развитието на мрежа от социални услуги на областно ниво за периода от 2016 до 2020 година.

Конкретизират се оперативните приоритети на областно и общинско ниво и развитие на социални услуги. В стратегията за развитие на социалните услуги се посочват:

- Развитие на съществуващите социални услуги през следващите 5 години с виждане за конкретните перспективи към разширяване, реформиране или към закриване.;

- Разкриването на нови социални услуги за приоритетните целеви групи, включително иновативни услуги.;
- Инициране на междусекторни интегрирани и иновативни услуги, програми и проекти.

№	Услуга – вид, име	Потребители		Капацитет						Съдържание – основно дейности, фокуси на услугите. Планирани насоки за развитие на услугата.	Местоположение	Финансиране
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			

ОБЩИНА ДЪЛГОПОЛ

Направление 1: Превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства

1	Приемна грижа	Деца временно лишени от родителска грижа	Община Дългопол	1	1	1	2	2	2	Отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство	гр. Дългопол	Проект, ДДД
2	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни	Деца и лица с увреждания, лица	Община Дългопол	0	0	0	20	20	30	Форма на почасова подкрепа на деца и възрастни с увреждания, свързани с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на	Община Дългопол, ул. „Георги Димитров“ №142	Нова СУ, Проект, ДДД

										самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.		
3	Личен асистент	Деца с увреждания	Община Дългопол	0	1	1	3	3	3	Лице, полагащо почасови грижи в домашна среда на деца с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, с цел подпомагане на задоволяването на ежедневните им потребности от битов и социален характер.	Община Дългопол	Проект „Активни за равни възможности“, ДДД
Направление 2: Социално включване за хора с увреждания												
1	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца и пълнолетни лица с увреждания	Община Дългопол	0	0	0	20	20	20	Форма на почасова подкрепа на деца и възрастни с увреждания, свързани с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и	Община Дългопол	Проект

										осъществяване на индивидуални програми за социално включване.		
2	„Общинско социално предприятие – Домашен социален патронаж в община Дългопол“	Лица с увреждания и възрастни лица	Община Дългопол	0	0	0	200	200	200	Създаване на условия за подкрепа на социалното предприемачество и повишаване на ефективността на социалните предприятия чрез развитие, умения и компетентности на хората, заети в общинското социално предприятие. Предоставяне на храна и социални услуги, социален асистент на хора, които не могат да се обслужват сами.	Община Дългопол	Договор № BG05M90P0 01-2.010-C01
3	Клуб за лица с увреждания	Пълнолетни лица с увреждания	Община Дългопол	150	150	150	150	150	150	Място за реализиране на социални контакти между лица с увреждания с цел превенция на социалното изключване	Община Дългопол	Налична, местна дейност
4	Личен асистент	Деца / пълнолетни лица с трайни увреждания и на лица над 65 –		0	54	54	60	80	90	Лице полагащо почасови грижи в домашна среда на деца / пълнолетни лица с трайни увреждания и на лица над 65 – годишна възраст в невъзможност за	Община Дългопол	Проект, ДД

		годишна възраст в невъзможно ст за самообслуж ване								самообслужване, с цел подпомагане на задоволяването на ежедневните им потребности по битов и социален характер.		
5	Домашен помощник	Пълнолетни лица с трайни увреждания и лица над 65 – годишна възраст с ограничения	Община Дългопол	0	15	15	20	20	20	Лице предоставящо почасови услуги в домашна среда на пълнолетни лица с трайни увреждания и на лица над 65 – годишна възраст с ограничения или невъзможност за самообслужване, насочени към задоволяване на основни жизнени потребности от битов характер.	Община Дългопол	Проект „Независим живот“, ДД
Направление 3: Достоен живот за старите хора												
1	Домашен социален патронаж	Самотни стари хора и лица с увреждания	Община Дългопол	60	60	60	60	60	60	Комплекс от социални услуги, предоставяни по домове, свързани с доставка на храна; Поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от потребителя; Съдействие за снабдяване с необходимите	ул. „Васил Левски“ №2, гр. Дългопол, община Дългопол	Налична, местна дейност

										технически помощни средства и съоръжения; Битови услуги и др.		
2	Обществена трапезария	Лица от уязвими социални групи	Община Дългопол	100	0	0	0	0	0	Форма на социална услуга, насочена към задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигуряват сами.	Община Дългопол	Проект
3	Обществена трапезария – “Топъл обяд 2016 – 2019“	Лица от уязвими социални групи	Община Дългопол	0	100	100	100	100	100	Форма на социална услуга, насочена към задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигуряват сами.	Община Дългопол	Налична, Проект ОПХ-ФЕПНЛ
4	Клубове на пенсионера – 11 клуба	Лица в пенсионна възраст	Община Дългопол							Място за реализиране на социални контакти между лица с увреждания с цел превенция на социалното включване	Община Дългопол	Местна дейност

Раздел В : План за действие.

1.Управление и координация на изпълнението на стратегията

Общината има ангажимент по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги на наша територия. Затова цел е разработена настоящата Областна стратегия, чрез която ще се реализира Общинска стратегия за развитие на социални услуги. Общината разработва, приема и осъществява годишен план за действие. Общината е доставчик на социални услуги. Разкрива и развива интегрирани политики в подкрепа на деца в риск, хора с увреждания и стари хора. Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групи в риск. Общината се ангажира и предоставя за сведение на Областния съвет за развитие всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнение на Областната стратегия и в частност Общинската стратегия.

1.1. Система на мониторинг и оценка.

Мониторингът и оценката са инструменти на доброто управление на публични политики, в това число и изпълнението и прилагането на мерките и дейностите в стратегията за развитие на социалните услуги в област Варна. Ключов инструмент за изпълнението на стратегията, както и за развитието на предприеманите дейности и мерки в нея се явява системата за мониторинг и оценка. Основната цел на мониторинга е да се направи оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели. Мониторингът се извършва за да подпомогне процеса на управление на стратегията. Задача на мониторинга е да се следи постигнати ли са заложените цели и каква е ефективността на стратегията в хода на реализацията ѝ. Резултатите от извършения мониторинг и оценката ще са основа за актуализацията на стратегията.

1.2. Ресурси.

1.2.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията.

Изграждането на капацитет за реализиране на Общинската стратегия за социалните услуги има за цел да повиши административния и организационен капацитет на всички организации, институции - участници в реализацията на стратегията.

В настоящия раздел са представени дейностите и мерките, насочени към развитие на човешките ресурси, ангажирано както с управлението, така и с предоставянето на бъдещите услуги. Целта е да се осигури възможност за повишаване на професионалната квалификация и опита на доставчиците на услуги. Планирани са и мерки на база на прогнозиране на необходимите човешки ресурси за бъдещото разкриване на услуги, заложи в Общинската стратегия.

1.2.2. Финансови и материални ресурси.

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Дългопол за периода 2016 – 2020 г. основен източник на финансиране е републиканският бюджет. Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане ще се осигурява от различни програми и проекти. Възможни

са и допълнителни източници на финансиране по Оперативните програми, както и провеждане на кампании за набиране на средства.

